

İŞ TATMİNİ

GİRİŞ

- İş tatmini, bireylerin iş yaşamından aldığı hazzı ve tatmini ifade eder. İş tatminini sağlayan pek çok unsur bulunmaktadır.
- İş tatmini, bireylerin ihtiyaçları ile yakından ilişkilidir. Diğer taraftan yaşanan dönemle de alakalıdır. Bugün için çok tatmin edici bir unsur, 25 yıl sonra hiç tatmin edici olmayabilir.

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

Tablo 5: Çalışanlarda Tatmin Yaratan İş Özellikleri

İş Özellikleri	%
Pek çok insanla iletişim (kontakt) kurma şansının olması	91
Bağımsız çalışma olanağının olması	89
İşin ilginç olması	88
Gelişime açık bir iş olması	88
Haftada bir ya da yılda birkaç kez gezi olanağının olması	88
Eve yakın yerde çalışıyor olma	87
Düzenli çalışma saatleri (gece çalışması ya da hafta sonu çalışmasının olmaması)	86
Başkalarına yardımcı olabileceğiniz bir iş olması	83
Topluma yararlı bir iş yapıyor olma	83
Esnek çalışma imkanının olması	83
İş güvencesinin olması	79
Başarılarınızın çalıştığınız yerde takdir edilmesi	76
İyi bir sağlık sigortası ve diğer olanaklar/haklar	67
Çok yüksek gelire sahip olma	66
İş stresinin düşük düzeyde olması	62
Terfi olanağının bulunması	60

Kaynak: L. Hugick and J. Leonard, "Job Dissatisfaction Grows; 'Moonlighting' on the Rise", 1991, The Gallup Poll News Service, 56, 'den aktaran Spector, a.g.e., s.198

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

Tablo 6: İş Özelliklerine Ait Ortalamalar

İşin Özellikleri	Ortalama
Başkaları üzerinde ETKİ sahibi olmaya imkan vermesi	9,04
İşin PRESTİJ sağlaması	7,23
İşin İLGİNÇ olması	6,84
Topluma KATKI'da bulunmaya imkan vermesi	6,79
İşte ÖZERKLİK	6,72
İşin YETKİ vermesi	6,49
İşin YARATICILIK gerektirmesi	5,92
İş GÜVENCESİ'nin olması	4,93
İyi İNSAN İLİŞKİLERİ	4,66
İyi ÜCRET	3,68
Kendini GELİŞTİRME fırsatı vermesi	3,58

Kaynak: Aşkın Keser, Çalışmanın Anlamı, İnsan Yaşamındaki Yeri ve Yaşam Doyumu Üzerine Uygulama, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2003, s.188

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- Literatür incelendiğinde bireyin iş tatminine en çok katkı sağlayan 5 unsur aşağıdaki gibidir:
- Ücret
- İşin özellikleri
- Çalışma koşulları
- Yöneticilerin yaklaşımı
- Çalışma arkadaşlarıyla ilişkiler
- Bu unsurlardan ücret, dışsal motivasyona daha fazla destek olurken, diğer faktörler içsel motivasyonla ilişkilidir. Yöneticilerin bu ana faktörleri göz önünde tutarak karar almaları beklenmelidir.

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- **Ücret:** çalışanların en temel amacıdır. Gerekli ama yeterli olmayan unsurdur.
- Çalışma yaşamına yeni girenler için “iyi ücret” oldukça iyi bir iş tatmini sunacaktır.
- Ücret, aynı zamanda toplum içindeki statünün de bir ifadesidir.
- Genel kanı, ücret seviyesi arttıkça, iş tatmininin de artacağı yönündedir. Ancak yapılan çalışmalar bu kanıyı pek de desteklemez.
- Ücretin seviyesinden ziyade adil olup olmadığı daha kritik bir unsurdur.

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- **İşin Özelliği:** Hackman ve Oldham'ın kuramına dayanır.
(motivasyon kısmından hatırlayacaksınız)
- 5 temel iş özelliği, çalışanların yaşadığı psikolojik durum üzerinde etkilidir.
  - Beceri çeşitliliği
  - İşle özdeşleşme
  - İşin anlamı
  - Özerklik
  - Geri bildirim

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- **Çalışma Koşulları:** Fiziki çalışma koşulları, özellikle uzun zamanı geçirdiğimiz düşünüldüğünde, çok kritik hale gelmektedir.
- Temiz, havadar, iş güvenliği sağlanmış ve beden sağlığını tehdit etmeyen koşullar işyerinde mutlaka olmalıdır. Bu bakımdan iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri titizlikle yerine getirilmelidir.
- Gürültü de sağlıklı çalışmada kritik bir faktördür.
- Diğer taraftan psikolojik sağlığı da göz önünde bulundurmak gerekir. Fazla iş yükü ve stresli çalışma ortamı zihinsel yorgunluğun başlıca nedenlerindedir.

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- Yöneticilerin Yaklaşımı: yöneticiler ile çalışanlar arasındaki ilişki, iş tatmininde en önemli etkenlerden biridir.
- Yöneticiler, bir taraftan disiplini ve ahenkli çalışma ortamı kurmaya çalışırken, bir taraftan, işyerindeki ilişkiler ağını kurmaya çalışır.
- Yöneticiler hem çalışanlarıyla yakın hem de mesafeli olmak durumundadır.
- Liderlik tarzı burada devreye girer.

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- Çalışma Arkadaşlarıyla İlişkiler: çalışma ekiplerinin kurdukları ilişkiler, aynı zamanda çalışanlara sosyal bir destek sağlar.

İş Tatminini Belirleyen Unsurlar

- İş Güvencesi: işin devamlılığına yönelik endişeler, çalışanları işinden kopartan önemli bir etkidir. İşin devamlılığıyla ilgili bir tehdit oldukça büyük bir stres kaynağıdır.
- İş Güvencesi, İş Kanunumuzun 18. Maddesinde düzenlenmiştir.